

Aan de gemeenteraads- en commissieleden van Tiel.
Postbus 6325
4000 HH Tiel

Alleen per e-mail

Tiel, 17 maart 2022.
Betreft: College-onderhandelingen

De WMO-raad Tiel feliciteert u met uw benoeming. Er is nu voor u een spannende tijd aangebroken van coalitie-onderhandelingen. In het belang van de inwoners van Tiel wil de Wmo-raad u een advies meegeven voor die onderhandelingen.

Inleiding

De WMO-raad is een wettelijke verplicht en door de gemeenteraad ingesteld onafhankelijk adviesorgaan voor het college van B en W. In de Wmo-raad zijn relevante groepen vertegenwoordigd, waaronder mantelzorgers, vrijwilligers, ouderen, mensen met lichamelijke, verstandelijke, psychiatrische beperkingen en/of chronisch ziekte en jeugdigen en hun ouders.

Het doel van de adviesraad is

1. het bevorderen van de betrokkenheid van de doelgroepen bij de vorming, uitvoering en evaluatie van het gemeentelijk beleid op het terrein van de Wmo 2015 en de Jeugdwet 2015.
2. Het geven van adviezen aan het college en, indien nodig, aan de gemeenteraad.

De adviezen hebben betrekking op beleidsvoorbereiding, vaststelling, uitvoering en evaluatie van het gemeentelijke beleid met betrekking tot de Wmo en de Jeugdwet.

De situatie in Tiel en in Nederland.

De afgelopen jaren heeft de gemeente Tiel niet stil gezeten waar het gaat om de thema's waar de WMO-raad bij is betrokken.

In 2018 hebben wij de toen gevormde gemeenteraad een aantal prioriteiten toegestuurd met een daarbij behorende toelichting. Die prioritering is onveranderd. Wij stellen vast dat de situatie nog steeds verbetering behoeft, ondanks alle inspanningen. Daarbij zijn we niet blind voor het feit dat de coronacrisis en de oorlog in de Oekraïne hun invloed hadden en zullen hebben.

Het inkomen van veel inwoners in onze gemeente staat onder druk en zal gevolgen hebben voor de leefbaarheid, vooral van kwetsbare mensen. Dit klemmt temeer omdat het gemiddeld inkomens- en opleidingsniveau relatief laag is in onze gemeente.

De coronapandemie heeft grote en deels blijvende gevolgen voor jongeren en ouderen, in de sfeer van achterstanden, eenzaamheid, verminderde zorg door ziekte en uitval, ook van mantelzorgers en mogelijk blijvende gezondheidsschade voor mensen die een Covid-19 infectie hebben doorgemaakt.

Voldoende financiën en een goede beleidsontwikkeling zijn noodzakelijk om deze problemen aan te pakken, maar evenzeer maatwerk, aandacht en empathie. Daarbij zijn niet de beschikbare middelen bepalend, maar datgene wat nodig is voor een leefbare en veilige samenleving.

Uitgangspunt daarbij is prioriteit voor mensen die het meest kwetsbaar zijn: mensen met een laag inkomen, een zwakke gezondheid en verkerend in een achterstandssituatie. Dit geldt in verstrekte mate voor mensen die te maken hebben met een combinatie van kwetsbaar makende factoren uit de groepen jongeren, mensen met een migratieachtergrond, laaggeletterden, mensen met een laag opleidingsniveau en met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Dat vraagt om financiële inspanningen, maar ook om prioriteit in beleidsinspanningen en de inzet van hulpverleningsinstanties.

In 2018 heeft de WMO-raad gepleit voor een integrale aanpak. Dat is nu nog even noodzakelijk. Zo'n integrale aanpak vraagt om samenwerking tussen gemeente en hulpverleningsinstanties, maar ook tussen hulpverleningsinstanties onderling. Het gaat ook om samenwerking met en participatie van vrijwilligersorganisaties, de sportwereld, het buurtwerk, het welzijnswerk.

Advies

De Wmo-raad adviseert u om in het collegeprogramma 2022-2026 aandacht te besteden aan de volgende prioriteiten:

* **Inclusie.**

In 2016 is ook voor Nederland het internationaal Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap (IVRPH) in werking getreden. Het doel van het IVRPH is de volledige inclusie in de maatschappij van personen met een beperking. Zij moeten op voet van gelijkheid met anderen alle mensenrechten en fundamentele vrijheden kunnen genieten. Die beperking kan lichamelijk, verstandelijk, maar ook psychisch van aard zijn.

* **Beperkte zelfredzaamheid.**

In het beleid van de overheid, en ook van de gemeente, wordt vaak een beroep gedaan op, verwezen naar zelfredzaamheid. Als die niet voldoende aanwezig is, zou die aangeleerd, gestimuleerd kunnen worden. Dat geldt voor veel mensen, maar niet voor iedereen. Er is ook een groep voor wie de zelfredzaamheid beperkt is en voor wie eerder een vermindering dan een toename van de zelfredzaamheid in het verschieft ligt. Daar moet in het gemeentelijk beleid rekening mee worden gehouden, bijvoorbeeld bij het doorvragen door Informatie en advies van de Sociale poort en het keukentafelgesprek door een wmo-consulent.

* **Laaggeletterdheid en ontoereikende digitale vaardigheid.**

Beleidsmatig wordt veel aandacht besteed aan laaggeletterdheid. Als het bij iemand een probleem is, wordt al gauw geadviseerd een (extra) taal cursus te volgen. Na succesvolle afronding betekent dat nog niet, dat je voldoende zeker voelt een telefoongesprek te voeren met iemand die zeker mbo- of hbo-niveau heeft. Gevoeligheid voor dit probleem zou een begin kunnen zijn. Tot die laaggeletterdheid wordt ook beperkte digitale vaardigheid gerekend. In het beleid wordt soms gedacht dat dat een probleem van voorbijgaande aard is: immers de groep die niet met de computer/ tablet/ smartphone opgroeit wordt steeds kleiner. Dat klopt, maar het gaat niet alleen om mensen die het nog niet kunnen, maar ook om mensen die het niet meer kunnen. Een van de uitkomsten van een (schriftelijk) onderzoek onder senioren van 75 jaar en ouder was: Van de

senioren die wel online zijn, verwacht maar liefst driekwart dat internetten in de toekomst voor hen steeds moeilijker gaat worden. (<https://www.kbo-pcob.nl/magazine/digibeet/>)

*** Enzaamheid.**

Eenzaamheid is verergerd door corona. Kinderen in het basisonderwijs hebben sociaal-emotionele achterstanden opgelopen, zo blijkt uit diverse rapporten. Bij een goede uitvoering kan het Nationaal onderwijsprogramma voor hen verlichting geven. Jongeren in het middelbaar onderwijs en in de periode erna hebben contacten gemist en vinden het moeilijk eigener beweging weer hun draai te vinden. Het Talenthouse is een mooi initiatief, maar heeft een blijvende locatie nodig. Voor ouderen geldt dat er ontmoetingsplekken gecreëerd moeten worden. De Amsterdamse website *wijamsterdam.nl* vermeldt allerlei initiatieven. Dat zou ook in Tiel kunnen.

*** Uitkijken voor rooibouw.**

Op sommige mantelzorgers wordt een heel zwaar beroep gedaan. In de literatuur hebben we het dan over 'de overbelaste mantelzorger'. Ook het welzijnswerk dreigt overbelast te raken. Naast de gebruikelijke taken is daar voor de Sociale poort de functie als sociale basis bijgekomen. In de Nieuwe wet inburgering heeft het welzijnswerk ook een taakopdracht. Hoelang kan de welzijnsorganisatie al die taken aan?

*** Bejegening van inwoners die gebruik maken van voorzieningen op basis van de WMO of de jeugdwet.**

De omgang met aanvragers en gebruikers moet niet worden gebaseerd op wantrouwen. Dat is een van de belangrijkste bevindingen van het onderzoek naar de toeslagenaffaire bij alle geleidingen van de overheid: wetgevend, uitvoerend én rechtsprekend.

Als de procedure voor Wmo en Jeugdwet teveel is gericht op de vraag terugschuiven op het eigen bord, verpakt als een beroep op zelfredzaamheid of op eigen netwerk, dan maakt dat dat hulp te laat komt of helemaal niet.

Deze actuele prioriteiten vloeien voort uit onze speerpunten:

- toegankelijke en betaalbare de zorg voor alle bevolkingsgroepen;
- effectieve en efficiënte zorg, adequaat en tijdig;
- ondersteuning om die zorg te verkrijgen;
- kwaliteit van de zorg, in het bijzonder gezien vanuit klantperspectief;
- keuzevrijheid van de cliënten;
- transparantie en klachtrecht;
- ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers;
- integraal beleid.

Met vriendelijke groet,

W.G.

At Sonneveld, kandidaat-secretaris.

W.G.

Frans van Oostveen, voorzitter